

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์

แบบบูรณาการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้กรณีศึกษา

DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT IN DESIGNING INTEGRATED VISUAL
ART LEARNING ACTIVITY OF UNDERGRADUATE STUDENTS
DEPARTMENT OF ART EDUCATION BY USING CASE STUDY

¹ณัฐกาญจน์ อนันทราวัน และ ²อภิเดช โยชน์เย็น

¹Nattakarn Anantrawan and ²Apidech Yochyuean

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ประเทศไทย

Loei Rajabhat University, Thailand

¹nattakarn.ana@lru.ac.th, ²numericlru@gmail.com

Received: October 15, 2024; **Revised:** November 6, 2024; **Accepted:** December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ โดยใช้กรณีศึกษา 2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ 4) แบบประเมิน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนการประเมินการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาศาखाวิชาศิลปศึกษารายบุคคล ก่อนเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนน 41.05 (ร้อยละ68.41) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 49.86 (ร้อยละ 83.11) โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความก้าวหน้า 8.82 (ร้อยละ14.70) และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการของนักศึกษาตาม รายการประเมินเป็นรายข้อ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาพบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 3.42 (ร้อยละ) 68.4 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.16 (ร้อยละ 83.11) 2) ความพึงพอใจของ นักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.49 (ร้อยละ 89.64) อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ, กรณีศึกษา, นักศึกษาศาखाวิชาศิลปศึกษา

Abstract

The purposes of this research were; 1) to compare the achievement of Design of integrated visual art learning management of undergraduate students in the field of art education before and after learning by using case study, 2) to study the satisfaction of students towards the learning management of integrated visual art learning management by using case study. The sample group consisted of 22 third-year Art Education students, Faculty of Education, Loei Rajabhat University. The research instruments used to collect data consisted of 1) a learning plan on integrated visual art learning management by using f case study, 2) an evaluation form for integrated visual art learning management plans, 3) a learning behavior observation form, and 4) an evaluation form for student satisfaction with learning management by using case study. Data were analyzed by using percentage, mean (μ), and standard deviation (σ). The research results found that; 1) The evaluation scores of the design of integrated visual art learning activity of individual art education students before learning by using case study had an average score of 41.05 (68.41%), after learning had an average score of 49.86 (83.11%), and an average progress score of 8.82 (14.70%), comparing the evaluation results of the integrated visual art learning management plan of students according to the evaluation items before and after learning by using case study, it was found that before learning had an average score

of 3.42 (68.4%) and after learning had an average score of 4.16 (83.11%), 2) Student satisfaction with the learning management on integrated visual art learning management by using case study had a mean of 4.49 (89.64%), which was at a high level.

Keywords: Integrated Visual Art Learning Management, Case Study, Art Education Students

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาจึงต้องเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติทางศิลปะ เรียนรู้วิชาชีพรูตามมาตรฐานวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด และมีความสามารถจัดการเรียนรู้ศิลปะในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพื้นฐานสำคัญคือความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมตัวชี้วัด กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนและการวัดประเมินผล รวมทั้งนักศึกษาจะต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางศิลปะและความรู้ด้านวิชาชีพครู มาใช้เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยในการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ มาตรฐานการเรียนรู้ ศ.1.1 และ ศ.1.2 เป็นการสอนที่เน้นเนื้อหาหลัก 4 แกน ตามแนวทางการสอนศิลปะแบบ Discipline based art education (DBAE) คือ สุนทรียภาพ ศิลปวิจารณ์ ศิลปะปฏิบัติ และ ประวัติศาสตร์ศิลป์ (Stephen, 1992) การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ จึงควรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาศิลปะทั้ง 4 แกน ไม่สอนแบบแยกส่วน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติ นอกจากการบูรณาการภายในเนื้อหาวิชาศิลปะแล้ว ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการข้ามศาสตร์ คือ บูรณาการวิชาทัศนศิลป์กับกลุ่มสาระและเนื้อหาวิชาอื่นด้วย เนื่องจากวิชาทัศนศิลป์เป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านมิติสัมพันธ์ หลักการทางศิลปะสามารถประยุกต์ใช้ได้กับเนื้อหาวิชาต่างๆ กระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แก้ปัญหาใน

ชั้นเรียน แก้ปัญหาเวลาเรียนไม่พอและปัญหาขาดครูผู้สอนในบางรายวิชาและแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ของการ์ดเนอร์ (Gardner, 1993) ที่อธิบายว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถที่ต่างกัน และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงความหลากหลายของความสามารถ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะแบบบูรณาการให้กับนักเรียน ยังเป็นการนำความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียนมาสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าและตรงตามความสนใจของแต่ละคน ดังนั้นนักศึกษาศาखाวิชาศิลปศึกษา ที่จะจบการศึกษาไปเป็นครูสอนวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเตรียมการสอน การวัดประเมินผล และเรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษาให้มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการนั้น ต้องคำนึงว่านักศึกษาสามารถนำไปใช้สอนในห้องเรียนได้จริง โดยนักศึกษาต้องเข้าใจหลักการทฤษฎีการบูรณาการและการฝึกปฏิบัติ มีการจำลองสถานการณ์ เพื่อให้นักศึกษาเห็นภาพกิจกรรมและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case study) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนแบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์จากการเรียนรู้กรณีตัวอย่าง นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และยังทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ โดยการรวมกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย ศึกษาและแลกเปลี่ยนตัวอย่าง ประสบการณ์ ปัญหาความขัดแย้ง วิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหา เกิดองค์ความรู้ เข้าใจพื้นฐานปัญหาและสามารถออกแบบกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ (ทิตินา ชมมณี, 2560) การเลือกใช้กรณีศึกษา (Case study) มาจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ ให้กับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกครูศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมาให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ ถอดบทเรียน สะท้อนผลการสอนของครูต้นแบบ ส่งเสริมแนวคิดและเทคนิคในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะแบบบูรณาการของนักศึกษา นำไปสู่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ และสามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนได้ตามสภาพจริง เมื่อนักศึกษาออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา ประกอบด้วยเนื้อหาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการและใบงาน จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 ชุด ได้แก่

1) ชุดที่ 1 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ประเมิน 4 ด้าน คือ (1) การกำหนดเนื้อหา ตัวชี้วัด วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ (2) กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ (3) การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ (4) สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีจำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็มข้อละ 5 คะแนน มีคะแนนรวม 60 คะแนน

2) ชุดที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน ประกอบด้วย (1) ตั้งใจเรียน มีใจจดจ่อต่อกรณีศึกษาที่ผู้สอนนำเสนอในชั้นเรียน (2) พูดหรืออภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกรณีศึกษา (3) วิเคราะห์ ชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับกรณีศึกษา (4) กระตือรือร้นในการนำเสนอความคิดเห็นของตนเอง (5) มีส่วนร่วมในกิจกรรมผ่านกระบวนการกลุ่ม

3) ชุดที่ 3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5

ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 10 ข้อ ประเมิน 4 ด้าน คือ (1) ด้านผู้สอน (2) ด้านเนื้อหา (3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (4) ด้านสื่อการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

คนที่	ประเมินก่อนเรียน (pre-test) (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	ประเมินหลังเรียน (post-test) (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	คะแนนความก้าวหน้า
1	43	52	9
2	42	51	9
3	39	47	8
4	44	51	7
5	40	49	9
6	42	55	13
7	37	47	10
8	39	49	10
9	44	51	7
10	40	47	7
11	36	46	10
12	38	49	11
13	39	47	8
14	45	55	10
15	39	49	10

คนที่	ประเมินก่อนเรียน (pre-test) (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	ประเมินหลังเรียน (post-test) (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	คะแนนความก้าวหน้า
16	41	49	8
17	41	49	8
18	46	50	4
19	43	52	9
20	42	53	11
21	44	50	6
22	39	49	10
μ	41.05	49.86	8.82
σ	2.62	2.42	1.90
ร้อยละ	68.41	83.11	14.70

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรายบุคคลและคะแนนรวม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินก่อนเรียน 41.05 (ร้อยละ 68.41) และค่าเฉลี่ยผลการประเมินหลังเรียน 49.89 (ร้อยละ 83.11) จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน มีคะแนนความก้าวหน้าหลังเรียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ย 8.82 คะแนน (ร้อยละ 14.70)

1.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ของนักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา แสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ร้อยละ ของผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการของนักศึกษาตามรายการประเมินเป็นรายข้อก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

รายการประเมิน	ประเมินก่อนเรียน			ประเมินหลังเรียน		
	μ	σ	ร้อยละ	μ	σ	ร้อยละ
สาระสำคัญ						
1.สาระสำคัญสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	0.52	60.00	3.86	0.62	77.27
2.สาระสำคัญแสดงให้เห็นการบูรณาการของสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์กับสาระวิชาอื่น	3.09	3.73	61.82	4.05	0.47	80.91
จุดประสงค์การเรียนรู้						
3.ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน (K P A)	3.73	0.54	74.55	4.45	0.50	89.09
4.จุดประสงค์ระดับพฤติกรรมสามารถวัดและประเมินได้	3.36	0.57	67.27	4.27	0.54	85.45
เนื้อหา	3.50	0.50	70.00	4.45	0.58	89.09

รายการประเมิน	ประเมินก่อนเรียน			ประเมินหลังเรียน		
	μ	σ	ร้อยละ	μ	σ	ร้อยละ
5.ครบถ้วน ครอบคลุมสาระวิชาทัศนศิลป์และวิชาที่นำมาบูรณาการ ให้ความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน						
กิจกรรมการเรียนรู้ 7.มีเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และระดับชั้นของนักเรียน สอดแทรกเนื้อหาสาระวิชาที่นำมาบูรณาการร่วมกันได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	3.59	0.58	71.82	4.23	0.60	84.55
8.กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความคิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์และคิดเชื่อมโยง	3.05	0.56	60.91	4.09	0.51	81.82
9.กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	3.55	0.50	70.91	4.23	0.60	84.55
สื่อการเรียนรู้ 10.สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้	3.73	0.45	74.55	4.09	0.67	81.82
การวัดและประเมินผล 11.มีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (Authentic Assessment)	3.32	0.70	66.36	3.73	0.54	74.55
12.วิธีการวัดและเครื่องมือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	3.68	0.55	73.64	4.00	0.74	80.00
เฉลี่ยรวม	3.42	0.25	68.41	4.16	0.22	83.11

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าส่วนค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อแยกรายการประเมินเป็นรายข้อก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่า ด้านที่พัฒนาสูงสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ข้อ (1) สามารถเขียนจุดประสงค์ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน (K P A) มีค่าเฉลี่ย 4.45 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 (ร้อยละ 89.09) และ (2) สามารถระบุเนื้อหาได้ครบถ้วน ครอบคลุมสาระวิชาทัศนศิลป์และวิชาที่นำมาบูรณาการ ให้ความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.45 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 (ร้อยละ 89.09) ส่วนด้านที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมคือ การเขียนสาระสำคัญและการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งมีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 80 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนด้านที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมคือ การเขียนสาระสำคัญและการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งมีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 80

1.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในระหว่างทำกิจกรรม

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ระยะเวลา 4 สัปดาห์

N (22คน)	สัปดาห์ที่ 1 (10 คะแนน)	สัปดาห์ที่ 2 (10 คะแนน)	สัปดาห์ที่ 3 (10 คะแนน)	สัปดาห์ที่ 4 (10 คะแนน)
μ	6.32	6.59	6.77	7.09
σ	1.26	1.19	0.85	0.90
ร้อยละ	63.18	65.91	67.73	70.91

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้โดยเฉลี่ยรวมของนักศึกษาศาสาวิชาศิลปศึกษามีระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาตลอด 4 สัปดาห์ ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ยกกรณีตัวอย่างมาให้นักศึกษาร่วมอภิปราย ตั้งข้อสังเกตเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านความตั้งใจ สามารถอภิปรายประเด็นต่าง ๆ ได้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ชักถามข้อสงสัย มีความกระตือรือร้นในการเรียนและมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา แสดงดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา

รายการประเมิน	μ	σ	ร้อยละ	แปลผล
ด้านผู้สอน				
1. ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผลให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน และมีการแจ้งข้อมูลการเรียนรู้เป็นระยะ	4.50	0.58	90.00	มาก
2. ผู้สอนมีการกระตุ้นและเสริมแรงให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.41	0.58	88.18	มาก
ด้านเนื้อหา				
3. เนื้อหาการที่ผู้สอนเลือกมาใช้จัดกิจกรรม (การบูรณาการแบบสอดแทรก) เหมาะสมกับการนำมาใช้บูรณาการการสอนวิชาทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษา	4.55	0.66	90.00	มากที่สุด
4. เนื้อหาการเรียนรู้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย	4.36	0.64	87.27	มาก
5. เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติม ได้แต่ยังคง	4.23	0.60	84.55	มาก

รายการประเมิน	μ	σ	ร้อยละ	แปลผล
เป้าหมายการเรียนรู้ที่ครบถ้วน				
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
6. นักศึกษาได้ใช้สื่อเทคโนโลยีในการค้นคว้าข้อมูล สื่อสาร การทำกิจกรรมอย่างอิสระ	4.59	0.49	91.82	มากที่สุด
7. นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผ่านการอภิปราย ร่วมกับผู้สอนและสมาชิกในชั้นเรียน	4.45	0.66	89.09	มาก
8. นักศึกษาได้ฝึกทักษะการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	4.65	0.48	92.73	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน				
9. มีสื่อวีดิทัศน์ในการนำเสนอกรณีศึกษา ที่ทำให้เห็นภาพและเรื่องราวในสถานการณ์จริงได้อย่างชัดเจน	4.77	0.42	95.45	มากที่สุด
10. มีสื่อการฝึกปฏิบัติกิจกรรม เช่น ใบงาน แบบฝึกหัด ที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ	4.36	0.71	87.27	มาก
เฉลี่ยรวม	4.49	0.58	89.64	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 (ร้อยละ 89.64) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านสื่อการสอนที่ครูได้นำสื่อวีดิทัศน์ในการนำเสนอกรณีศึกษาทำให้เห็นภาพและเรื่องราวในสถานการณ์จริงได้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.77 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 (ร้อยละ 95.45) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้นักศึกษาได้ใช้สื่อเทคโนโลยีในการค้นคว้าข้อมูล สื่อสาร การทำกิจกรรมอย่างอิสระ มีค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 (ร้อยละ 91.82) อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านเนื้อหาที่เลือกมาใช้จัดกิจกรรม (การบูรณาการแบบสอดแทรก) เหมาะสมกับการนำมาใช้บูรณาการการสอนวิชาทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.55 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 (ร้อยละ 90.00) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบบูรณาการของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1.จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่านักศึกษามีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการในระดับประถมศึกษาที่สูงขึ้น โดยก่อนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเข้ามาช่วยพัฒนาทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น นักศึกษามีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางซึ่งจากคะแนนประเมิน นักศึกษาไม่สามารถเขียนสาระสำคัญ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และสาระสำคัญขาดการบูรณาการของสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์กับสาระวิชาอื่น นอกจากนี้ในด้านที่คะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความคิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์และคิดเชื่อมโยง เหตุปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนประเมินน้อย เนื่องจากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการเนื้อหาวิชา การเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ และขาดความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบกิจกรรม แต่เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา จากสื่อวีดิทัศน์ ใบงาน เอกสารต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาเห็นภาพตัวอย่าง รูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ได้อธิบาย สังเคราะห์รูปแบบ และนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมของตนเองผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ทำให้หลังจากเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น เห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยใช้กรณีศึกษาช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการคิด วิเคราะห์เชื่อมโยง และได้ฝึกทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชนาธิป พงกุล (2554) ที่ได้อธิบายว่า วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และการสะท้อนความคิด การตัดสินใจหรือกระบวนการแก้ปัญหา การตรวจสอบ การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยการนำเสนอกรณีตัวอย่างเป็นการให้นักศึกษาเกิดการอภิปราย ด้านสุพรรณิ กัณหดิลก ตรีชฎา ปุ่นสำเร็จ และชุตินา มาลัย (2562) ได้สนับสนุนว่าผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสถานการณ์จริง เปิดประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ฝึกการคิดขั้นสูง เพิ่มมุมมองการใช้เหตุผล มีความมั่นใจที่จะนำความรู้ไปใช้ สนับสนุนส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และผู้สอนสามารถประเมินได้อย่างหลากหลายผ่านการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เช่น ประเมินความรู้ความเข้าใจ ทักษะการแก้ปัญหา การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์

ในด้านของการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา พบว่า ในแต่ละสัปดาห์นักศึกษามีคะแนนพฤติกรรมเฉลี่ยสูงขึ้น โดยสัปดาห์ที่ 1-3 พฤติกรรมดีขึ้นเล็กน้อย แต่ในสัปดาห์ที่ 4 นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ช่วยสนับสนุนผลการวิจัยว่านักศึกษามี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น หลังจากเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ซึ่งนอกจากความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแล้ว นักศึกษายังได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ อภิปราย การตั้งคำถาม การแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูวิทย์ ไชยเป้า (2552) ที่สรุปว่า การสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ที่ทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และเห็นภาพกิจกรรมการเรียนรู้ได้ชัดเจน มีความกระตือรือร้นทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี และพฤติกรรมการเรียนที่ดีนั้นจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการโดยใช้กรณีศึกษา พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า กิจกรรมในชั้นเรียนมีสื่อตัวอย่างกรณีศึกษา ที่เป็นวิถีทัศน การตัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจริง ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ศึกษา สังเกตและวิเคราะห์ ร่วมอภิปราย ทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีความรู้ใหม่ และสามารถฉายภาพมโนทัศน์ในการจัดกิจกรรมบูรณาการวิชาทัศนศิลป์ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา รวมถึงกิจกรรมการเรียนที่เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม กระตุ้นให้คิดและสื่อสาร สนทนาร่วมกัน ทำให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ตั้งข้อสมมติฐานและนำเสนอแนวความคิดของตนเองอย่างอิสระ สอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2560) ที่อธิบายว่า วิธีสอนโดยใช้กรณีศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหาที่ยากหรือซับซ้อน ดังเช่นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการนั้น นักศึกษาไม่เคยเรียนรู้มาก่อนและขาดประสบการณ์ตรง การเลือกนำวิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก และยังสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางอ้อม ผ่านเรื่องราวของบุคคลตัวอย่างที่นำมาให้เรียนรู้ เกิดเป็นความพึงพอใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดหวัง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้กรณีศึกษา ช่วยพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา เนื่องจาก 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดความผ่อนคลาย มีการระดมความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ

ทฤษฎี Social Constructivism ของ Vygotsky (Kleinman, 2012) ที่มีการนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ที่ว่าด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแลกเปลี่ยนบทบาท การทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ฝึกตั้งคำถาม และการได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่กระตุ้นโครงสร้างทางปัญญา 2) การที่นักศึกษาได้เห็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการ ผ่านการศึกษา สังเกตและเกิดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการสอนของครูต้นแบบ ทำให้นักศึกษาเกิดความชื่นชม และอยากสอนเก่งสอนเป็นเช่นเดียวกับครูต้นแบบ เกิดการพัฒนาตนเองสามารถฉายภาพอนาคตที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเอง และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อค้นพบนี้เป็นไปตามหลักการตัวตนในอุดมคติ (Ideal Self) ของคาร์ล โรเจอร์ส (Kleinman, 2012) ที่นำเสนอไว้ว่า เมื่อบุคคลหนึ่งอยากเป็นอย่างคนในอุดมคติ ก็พยายามเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้เป็นเช่นนั้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชนาธิป พรสกุล.(2554). *การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูวิทย์ ไชยแก้ว.(2552). *การศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรม* [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิตินา แชมมณี. (2560). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- สุพรรณิ กัณห์ดิลก, ตรีชฎา ปุ่นสำเร็จ, และชุติมา มาลัย.(2562). *การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ*. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์. 39 (4), 129-137.
- Stephen, M.D.(1992).*The DBAE handbook: an overview of discipline-based art education*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED349253.pdf>
- Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Kleinman, P.(2012).*Psych 101: Psychology Facts, Basics, Statistics, Tests, and More!*.

New York: Adams Media

